

CAP

VERMELL

Nº. 0

Capdepera i Cala Rajada, 18 de desembre de 1980

presentació

Amic de Capdepera o Cala Ratjada:

Abans de tot unes paraules per donar de la nostra arribada a les teves mans.

Tots hem sentit parlar als nostres padrins sobre aquelles vetleries on es comentaven els fets del poble i es recordaven les arrels de la nostra manera de ser. Avui la televisió ho presideix tot. Basta escoltar qualsevol ràdio o llegir qualsevol diari per tèmber-te'n que la majoria de notícies provenen de dues o tres agències que ho acaparen tot. Llavors cadaseu hi afageix matissos i opinions. Això, de fet, nos fa possible conèixer moltes notícies d'arreu del món, encara que ben passades pel sedàs.

Però la vida no es fa només dels grans esdeveniments mundials. Quasi sempre són les petites coses del nostre poble, del nostre carrer, del nostre lloc de treball, de la nostra família les que nos umplen d'alegria o de tristor.

Potser aquest sigui el primer motiu del naixement d'aquest Botlletí, i de tants d'altres com van sortint arreu dels nostres pobles.

Estam il.lusionats en fer una publicació on hi puguem trobar el batec del nostre poble; aquelles notícies que no interessen a les grans agències però que a nosaltres nos ajuden a sentir-nos més acostats, més protagonistes de la nostra història, més responsables del nostre present i més creadors d'un camí que entre tots hem de fer.

Nos alegra el que tantes famílies de fora Mallorca i de la nostra mateixa Illa hagin triat Capdepera i Cala Ratjada per viure-hi; nos agradaria que aquestes planes els ajudassin a conèixer les nostres arrels i la nostra cultura. Esperam que també elles s'animaran a escriure-hi i nos enriquiran amb els seus punts de vista.

Voldriem que "CAP VERMELL" fos una publicació oberta a tots, plural, sense caure en la trampa fàcil de la xafarderia. Una eina més per aprendre a dialogar amb respecte.

No es necessari dir-te que tenim tan bona voluntat com manca d'experiència en aquestes tasques. Només amb la col.laboració de tots podrem tirar endavant; i de bon grat córrer el risc de provar-ho.

Si no hi ha res de nou sortirem cada mes a partir del Gener.

Que el comenceu de lo millor!

pes cap que crema

Les tres associacions de veïns que tenim a Capdepera i Cala Ratjada (Son Moll, Font de Sa Cala i Es Faraió) tenen negocis; és per això que hem cregut convenient fer la següent pregunta a alguns presidents i socis.

**ELS NEGOCIS QUE TÉ MUNTATS L'ASSOCIACIÓ
ÉS UN FI O UN MEDI?**

TONI FERRER (Assoc. Font de Sa Cala):

"Es ben clar que són un negoci. L'explor-
ten ells i el fan servir ells. Només sa-
bem els dobbers per a on entren però no
sabem per a on surten.

Lo únic que hem vist són les faroles,
que pagarem els veïns, i les parets de
les platges, de gust molt discutible."

PEP MOYA (Prt. Assoc. Son Moll):

"La meua opinió personal és que el negoci
és un medi. L'Associació no és una empre-
sa privada, per tant els dobbers de l'ex-
plotació de la platja repercuteixen dins
la pròpia zona, és a dir, millores de l'in-
fraestructura, netetja, etc."

Un punt que jo consider molt important per
a una associació de veïns, és el de promou-
re els actes culturals de tot tipus, cosa
que realment falta molt."

MIQUEL FERRER (Assoc. Es Faraió):

"Fins ara ha estat un medi per a aconseguir
unes millores a Cala Ratjada quant a l'eco-
nomia, fer de Cala Ratjada un lloc més atrac-
tiu pels turistes per a així tenir més be-
nificis del turisme. Però pot ser una altra
cosa, no tan sols millorar la situació eco-
nòmica, sinó una millora social, cultural i
d'esbarjament.

La gent que hi ha ara es dedica més a la
part econòmica però sembla que estan oberts
a altres solucions. El que més falta és la
participació popular per a dur a l'Associa-
ció cap a més indrets."

TONI MOLL (Assoc. Font de Sa Cala):

"El bar és una necessitat damunt la platja
ene que perjudiqui les caixes dels nostres
respectius bars. També necessitavem els la-
vabos per qüestions sanitàries. El bar nos
ajuda per a arreglar la platja, ja que l'a-
rena va fegint a raó d'un metre, metre i
mig, cada any. De moment la substituïm amb
arena de pedrera però necessitam una solu-
ció definitiva. Per a l'estudi de les co-
rrents de la platja, comptam amb la

col.laboració del Ministeri d'Obres
Públiques."

JOAN VAQUER (Prt. Assoc. Es Faraió):

"Per naturalesa les Associacions dediquen
els beneficis a millores en el poble. Te-
nim preparades papereres per a repartir-
les pels carrers de Capdepera i Cala Ratja-
da. També farem rotula informatius i una
planells de tot el terme municipal per a
col.locar als llocs estratègics.

Un altre projecte és arreglar el castell
(il.luminació, reforma de les cases de
l'entrada per a fer exposició i venda
d'artesanía local, acondicionament de la
murada i museu a la casa del governador),
per lo que tenim demanada ajuda a les al-
tres associacions.

Els bars són necessaris per a fer millores,
però després es poden pensar altres acti-
vitats, culturals, esportives ....

Al cap i a la fi, l'èxit de l'Associació
seria que la gent participés dins ella.
Amb el primer any tenim els recursos
necessaris per a regalar al poble un so-
lar per a construir 8 unitats d'EGB"

JOAN B. BONNIN:

"Per a mi l'explotació dels bars de les
platges per part de les associacions és una
situació transitòria entre la privatit-
zació (abans) i la municipalització (en un
futur proper).

Pens que és millor que estiguin explotats
per les associacions que no privatitzats,
però els beneficis es queden a determinades
zones que, a més a més, estan habitades
-generalment- per gent amb rendes més altes
que altres llocs que no disfruten dels be-
nificis de l'associació.

El paper tradicional de l'associació de veïns
no és el mateix que tenen aquí (Capdepera-
Cala Ratjada) i sembla que certes associa-
cions volen utilitzar el seu poder econòmic
per a uns determinats fins polítics.

Quan abans millor, els bars de les platges
s'han de municipalitzar perquè és la millor
manera per a que els beneficis se redis-
tribueixin dins el conjunt de tot el poble

plaça des sitjar

CENT ANYS. Festa grossa i popular la del dissabte 9 de novembre. Madò Francisca Riera Nebot havia complit cent anys i tothom volia celebrar-ho. Les dues agrupacions de ball plegades i la banda de música acompanyaren la centenària, gendre, nets, família i amics a l'Església. Presidí l'Eucaristia un parent de la família, Pere Orpí, acompanyat dels capellans de Capdepera i Cala Ratjada. Animaren la celebració els distintes grups musicals del poble: Rondalla, Sa Gavella, petit cor parroquial. Després de cantar una "Salve" vàrem anar a la Plaça del Sitjar on les dues agrupacions obsequiaren la centenària amb diversos balls típics. Madò Francisca, callada, tranquil·la, no perdia detall asseguda damunt el cabriol de l'amo'n Pere Xerubí que l'havia portada d'un lloc a l'altre. Tot seguit a la Sala de l'Ajuntament vàrem brufar la festa a força de coca i vi.

Molts d'anys.

ACCIDENT. A vegades és molt car el preu que cobra lo que anomenam civilització. Un cotxe va atropellar dia 29 de novembre, a Cala Ratjada, Na Maria Flaquer dona d'En Miquel "Prebe" que va morir a l'acte. Dues famílies ploren el desastre i la gent reparteix culpes i llàstimes.

MAR DE FONS. Aquesta vegada ha arribat a la Plaça del Sitjar. A la Sala hi ha remors. Ja en tornarem parlar.

REGAL DE NADAL. El que han fet als sofrits veïns del carrer Oeste. Dels 235 clots que hi havia els n'han tapat dos. Els de les Roses ara no es poden queixar perquè no reben polls.

DUROS. El local de la Plaça de l'Orient conegut per La Palmera es convertirà prest en les oficines del Banc de Crèdit Balear.

MATADERO. Com que alçaven l'empedrat han tallat els pins de l'escorxador. Els vells troben que si dels 52 anys que fa que els sembraren n'hem aguantat 42 amb el trespol alçat, ben bé podiem haver aguantat altres quaranta dos anys.

BALL DE BOT. Els Aires Gabellins han estat a Brusel·les participant en la Belgium Travel Fair i mostrant els nostres balls als visitants.

PRESIDENT. L'Associació de Pares del Col·legi Nacional Mixte de S'Alzinar ha celebrat una assemblea extraordinària per cubrir dues vacants i elegir nou president. Gabriel Flaquer Terrasa ha estat el nou president elegit.

LLET. Aquest nom, però en anglès "milk", han triat un parell de joves del nostre poble, Manolo, Xerafi, Toni i Geroní, per formar un grup que sona i canta cançons originals.

REVISTA. Un grup de nins i mestres de S'Alzinar han publicat el primer número d'una revista a la que desitjam llarga vida.

PATRO. A finals d'octubre fou elegit Patró Major de la Cofradia de Pescadors de Cala Ratjada En Pere Morey Melia, que substitueix en el càrrec a Bartomeu Vadell Pascual.

TELEFON. Gran activitat de cables, escales i síquies a Capdepera i Cala Ratjada. A la fi tendran telefon tots els qui ho tenen sol·licitat.

BOTIGUES. Dues botigues de la Plaça de l'Orient han estat venudes, Ca D. Julio i Ca'n Mosson. Pareix que en neixerà una de nova.

----- J U G U E T E S -----

Per parlar d'aquest tema dia 10 de desembre s'ha celebrat una taula rodona en el saló d'actes de l'escola. Hi han participat els mestres de l'Alzinar Antoni Sureda, Andreu Ferrer, Magdalena Bibiloni i Lluís Segura, el pare Guillem Garau i els alumnes Margalida Nicolau i Lluís Ladària. De fet hi va participar molta més gent perquè la vetlada es va convertir en un diàleg molt agradable.

Tots coincidiren en que la jogueta és un mirall de la societat on es mou el nin. Amb les peces d'un castell antic construeix cotxes i forts de l'Oest.

Es va parlar llargament de la jogueta bèl·lica. Sempre ha existit i no tots els qui l'han feta servir s'han convertit en delinqüents. Molt més dolent que una pistola és que el nin visqui en un ambient de violència a la família, l'escola o la societat. No és lo mateix manifestar l'agressivitat que tots duim que l'intent de dominar l'altre que la nostra societat imposa.

Grans enemics del nin: joguetes que fomenten la passivitat (joguets que ho fan tot sense que el nin intervengui, TV., etc.). Joguetes que ajuden la competitivitat sense col·laboració ni equip (monopoly, etc.).

Per edats es donaren aquests criteris:

Fins als quatre anys: joguetes per a desenrotllar els sentits (colors, re-nous, bolles, rodes, "arrastres").

4 - 6 anys: formes geomètriques, construccions, bolles, plastilines.

6 - 11 anys: habilitats manuals. "Rompecabezas". Observar cap a on apunta l'interés del nin. Imitació del pare o de la mare.

Pre-adolescents: Jocs socials i col·lectius. Objectes per a ús personal.

Moment de fomentar aficions i col·leccions.

Una de les majors necessitats és la de iniciar el nin a la lectura. Existeixen publicacions molt adaptades a cada edat que convendria conèixer i regalar al nin.

Esperem que la propaganda de la T.V.E. deixi als pares la possibilitat de regalar lo que convé als seus fills.

DURANT EL MES DE NOVEMBRE ...

HAN NASCUT:

María Magdalena Bordoy Ferrer, d'En Salvador i de Na Francisca.

María Luisa Martínez Colom, d'En Andrés i de Na María.

Marcos Pascual Peraita, d'En Miquel i de Na Francisca.

Javier Díaz Macías, d'En José i de Na Francisca.

Noemí Riera Thomschke, d'En Miguel i de Na Ursula.

David Pastor Nieto, d'En José i de Na Julia.

Carlos Crespo Infante, d'En Jaume i de Na Mª Dolores.

S'HAN CASAT:

En Joan Genovart Font amb Na María Brota Mayol.

HAN MORT:

Na Margalida Aguiló Forteza.

En Vicente Rufo Galán.

En Bartomeu Melis Font.

Na Isabel Mª Espinosa Ferrer.

En Toni Cardona Prats.

Na María Flaquer Obrador.

NUS

EN PARAULES _____ Toni Garau

NUS, paraula de significat doble
-com moltes de les paraules que aniré enfilant-.

Nuant-se entre elles,
nuant la pròpia persona
i la realitat que vaig palpant.

NUS marinés/ NUS arran d'aigua.
NUS EN PARAULES.

Serà-com també diu i fa un bon amic-
com un JOC; cercau el que vull dir-i, potser,
també nuareu/trobareu noves possibilitats
i, així, nuareu/coneixereu la vostra persona.
NUS EN PARAULES.

- 1.- Fa anys escriguerem: "Si bastàs anar en pèl...". Ara diria: "Si no fés falta dur cap clau...". Seria senyal que no hi hauria cap porta tancada.
- 2.- Si vos sabés escoltar, segur que vos coneixeria molt més.
- 3.- No nos enganem, quan tu no camines, m'atures a mi.
- 4.- He cercat una traducció al mallorquí d'aquestes paraules "La vida es jodida, pero interesante" i només he arribat a això "La vida és fotuda, però també collonuda".

per què ? _____

- * Per què el torrent de Canyamel no fa olor ni de canya ni de mel?
- * Per què a Capdepera es parla tan poc de la canalització de les aigües?
- * Per què en dos mesos hi ha hagut tres presidents de l'associació de pares d'alumnes de l'escola de s'Alzinar?
- * Per què quan plou la carretera de Cala Ratjada pareix un Torrent?

Han fet aquest número:

Joan Nebot	Mari Germa Melis
Biel Pérez	Joana Colom
Angel López	Jaume Fuster
Miquel Flaquer	Maria del Carme Fuster
Cati Bel Cursach	Vicenç Nadal
Margalida Rechac	Maria Vives
Ani Muñoz	Toni Garau
Maria Massanet	

Bulletí de l'Obra Cultural Balear
Capdepera-Cala Ratjada
Carrer d'Es Port, 43 Capdepera
Dipòsit Legal: P.M. 497/80

con BONI

Uno de los primeros inmigrantes

Bonifacio Martínez "Boni", fue uno de los primeros inmigrantes que vinieron a Capdepera antes de iniciarse el boom del turismo.

Boni, nació en Peñascosa (Albacete), en 1.920 y llegó a Mallorca por motivos del servicio militar. El nos cuenta así su primera estancia en esta zona.

"Llegué a Mallorca el 17-1-41 y pasé unos meses en S'Arenal haciendo la instrucción, después me destinaron a las baterías de Betlem y más tarde al polvorín de Bellpuig donde pasé dos años; allí me dijeron que había un pueblo cerca que se llamaba Capdepera y un día nos decidimos a visitarlo unos compañeros y yo, llegamos hasta el mar y quedé encantado de la belleza de Cala Agulla. Visitamos el puerto y el faro, todo eran casitas pequeñas, sólo había un hotel que era Ca's Bombu y también la Residencia, un bar que le llamaban "la Puñalá", que era de Vadó y delante estaba la fonda Miramar; llegamos hasta Na Ferradura. Son Moll, donde sólo había un par de casitas, y finalmente Font de Sa Cala.

■ ¿CUANDO VOLVIO DEFINITIVAMENTE?

B.- Me quedé aquí por mediación de Antonio García y trabajaba en la Caja de Pensiones por la mañana y por las tardes iba con un borriquito a trabajar en el campo, también un día a la semana nos dedicábamos a recoger "llata". Al dejar A. García la Caja, pusimos su hijo y yo una lechería en la plaza de L'Orient, e iba con una moto a recoger la leche por casa de los payeses.

■ ¿A QUE SE DEDICABA LA GENTE DE CAPDEPERA?

B.- Bueno, sobre todo a la agricultura, los hombres salían cada día al campo y las mujeres se dedicaban a la "llata".

■ ¿CON QUIEN SE RELACIONO AL PRINCIPIO DE ESTAR AQUI?

B.- Yo encontré muchos amigos aquí, los primeros fueron Tomeu de ses Rotges, Francesc de Ca'n Pastera, Francesc Tauler y en general toda la gente del pueblo que me abrió las puertas de sus casas.

■ ¿QUE DIVERSIONES TENIA EL PUEBLO?

B.- Ibamos a los cafés Recreo, Ca'n Patilla,

La Palmera y Orient, que eran los únicos que había en el pueblo. También había el teatro del Recreo y en época de carnaval pasábamos más de un mes de bulla y fiesta había muchos disfraces y estos era lo que hacíamos porque entonces no había más que un coche o dos, sólo teníamos bicicletas. Ah! y el paseo que se hacía desde la plaza del Orient hasta la iglesia.

■ ¿LE HUBIERA GUSTADO HABLAR MALLORQUIN?

B.- Me hubiera gustado mucho hablar en mallorquín, pero pasaba que cuando me decidía a hablarlo no me salían todas las frases y enseguida calaban que era forastero y me cortaba.

■ ¿QUE FAMILIAS LLEGARON DESPUES DE USTED?

B.- En el año 42 vino Mariano Sanz, que vive en la calle Soledad, después, de familias enteras la mía, que vinieron mis padres y tres hermanos y unos años después ya empezaron a llegar muchas familias más.

Al final Boni quiere decir unas cuantas cosas:

"Lo que más me ha gustado siempre de Capdepera, ha sido su Castillo, es una alhaja, y es una lastima que no se haya podido arreglar, tendría que ser del pueblo, a lo mejor así estaría más conservado.

"Recomiendo a todos aquellos que han venido después de mi, que respeten el pueblo y a sus gentes".

Ani i Miquel

amb Madò

Francisca Riera

dia 6 de novembre

va complir cent anys

Dia 6 del passat mes de novembre Madò Francisca Riera Nebot va complir els cent anys. Quan ja ha passat un poc el truí de la festa mos acostam a la casa número vuit del carrer del Centre. Com sempre Madò Francisca fa "llata" asseguda al sol darrera la vidriera que mira al corral. Na Margalida la dona d'En Mateu, el net, encara no ha devallat i ella mos mira de dalt a baix. La saludam i la felicitam, ella ho agreeix; li desitjam que arribi als cent deu amb la mateixa salut que ara té. Ella no ho creu.

"La festa em va agradar molt... Tot va sortir molt bé. Tothom m'ha fet molt de cas"

■ ON VÀREU NÈIXER?

M.F.-En el carrer de Ciutat, a Ca'n Gustí Nebot, devora la ferreria de Ca'n Pedro. Erem dues germanes, jo era la major.

■ QUÈ RECORDAU DELS VOSTRES ANYS DE JOVENTUT?

M. F .-Vaig anar a l'escola, a la Plaça del Sitjar, molt pocs anys. Vaig tenir una mestra que no record què li deien. La meva germana no anava d'escola.

Anava amb els meus pares a treballar a fora vila. Teniem un prat a Canyamel, "sa clova des safareig", retavem la roba a una síquia d'aigua que hi passava. Mentre nosaltres rentàvem mon pare arribava fins a la mar a pescar i després dinàvem del peix que havia agafat.

■ COM VOS DIVERTÍEU LLAVORS?

M. F .- En aquell temps no hi havia res...

■ A QUINA EDAT VOS CASÀREU?

M. F .-Als vint i tres anys, l'any 1904. Vaig començar a festejar als quinze anys i després de vuit anys mos casàrem. Vàrem tenir una filla que va morir als cinquanta un anys.

■ I DEL CASÓ QUÈ MOS CONTAU?

M. F .-Va ser el dissabte de Sant Sebastià. Va ploure tot lo dia. Va fer el dinar Mestre Pere "Escolà", era un bon cuiner: arròs paella i costelles rebossades. Va ser un bon dinar.

■ SORTÍREU A PASSEJAR?

M. F .-No varem fer res perque plovia.

▪ QUÈ TROBAU DEL CANVI QUE HA FET EL MÓN?

M. F .-Ha canviat molt, però ara estam més bé. Abans la vida era molt feixuga.

▪ QUE VOS FAN ENFADAR MOLT LES RE-NETES?

M. F .-No. (Na Margalida mos fa veure que per res treurà cap defecte a ningú dels seus).

Madò Francisca s'excusa de que no xerra clar i de que no hi sent gaire. Però els seus ulls no perden detall.

▪ RECORDAU ALGUNA COESA DEL CASTELL?

M. F .-Sempre he vist la festa de l'Esperança. A les cases de dins el castell que estan devora la porta hi vivia gent.

▪ VOS AGRADA MIRAR LA TELEVISIÓ?

M. F .- Un poc. (Sap si guanyen els blancs o els vermells quan hi ha futbol)

▪ PODEU MENJAR DE TOT?

M. F .-Tenc gana i tot m'agrada.

S'aixeca devers les set i es colga devers les onze. Dina de dreta, dina bé i tot l'altre temps fa llata. N'haurà fet quilòmetres...

L'altre dia volia acabar una cofa grossa per poder-la entregar l'endemà demati. El seu gendre no la volia deixar aixecada i es va adormir davant la televisió, ella li pegà un crit i el va enviar a jeure.

Quan veu que volem fer-li unes fotografies es compòn el mocador i mos explica que el devantal que duu és per fer feina...

Admirable la vitalitat d'aquesta dona. Mos convida a menjar unes galletes i ella mos acompanya.

Que Déu la conservi molts d'any!!

Joana Colom i Biel Pérez

* * *

CRIDA

REVISTA ¿DE TOTS?

FALTEN UNES COSES I EN SOBREN UNES ALTRES.
POTSER MANCA LA TEVA COL.LABORACIÓ.

HO POTS FER DE LES SEGUENTS MANERES:

- PARTICIPANT A LA REDACCIÓ
- ENVIANT COL.LABORACIONS (articles)
- BUSTIA

CALA AGULLA; PARC NATURAL

S'han dit moltíssimes coses sobre Cala Agulla, s'han exposat moltes i bones raons per a la seva conservació, raons ecològiques, raons científiques, justificacions pràctiques de tota mena. Totes vàlides i assenyades.

Cala Agulla, Els Pins de Ses Vegues, El Freu, El puig de S'Aliga, Les Dunes de Cala Mesquida, El Munt Gros, juntament amb tot el contexte que l'envolta, s'ha de protegir, s'ha de conservar en tot el caràcter virginal que té ara. I s'ha de conservar i protegir, única, simple i exclusivament perquè és un paratge meravellós. I aquesta raó tan simple i tan primària, basta i sobra per cridar als quatre vents que s'ha de protegir. Ja és ben hora, i passa d'hora, de que raons i criteris culturals surin per damunt d'altres raons de la mena que siguin.

Conservem les coses perquè sí, per conservar-les, perquè ens plau, perquè ens dé-

na gust conservar tot allò que sigui hermós. No cerquem ni motius ni justificacions pràctiques per conservar lo que volem conservar, perquè amb motius i justificacions pràctiques s'ha destruït tot i quant s'ha destruït fins aquí.

Esteim construint una herència, cal posar esment a aquesta construcció, Cala Agulla pot ser un botó de mostra per les generacions futures, del que fou la nostra ribera, del que fou la nostra marina abans de l'arribada dels especuladors, Cala Agulla pot ser el símbol d'un poble que, després de moltes ensopegades, després de l'ensopiment cultural de molts d'anys, comença la caminada per retrobar les seues de la seva identitat. Cala Agulla pot ser la prova de que, com a poble, no esteim podrits del tot.

Lluitem per aquesta prova, lluitem per aquest símbol !!!.

---

revistes locals i mass-media

Maria Massanet Gili

L'interés despertat en els darrers temps pels estudis damunt comunicació social esdevé un fet inqüestionable. Intentar la reconstrucció de la història dels estudis damunt la comunicació de masses en base a tendències, contextes, etc., de tal manera que nos permeti una visió unitària i satisfactòria ha esdevingut una verdadera dificultat constatada per la majoria d'investigadors, malgrat tot no podem prescindir d'una observació fonamental: la història dels estudis damunt les mass-media s'originà a Nord-Amèrica influïnt decisivament a Europa, en especial a partir dels primers anys següents a la conflagració mundial.

Si a Nord-Amèrica els esmentats estudis varen néixer finançats per les grans indústries, el Govern Federal i les forces armades, a Europa s'originaren d'una forma més espontània a les universitats, instituts de psicologia i pedagogia, i en àmbits culturals i artístics. En el primer

cas, dits estudis se varen centrar en el caràcter d'eficàcia (propaganda comercial, política...), i en el segon damunt la natura i possibilitats estètiques de les noves tècniques de comunicació.

A l'actualitat, la consideració dels mass-media pot situar-se tant en el nivell dels moderns mitjans de comunicació de masses dotats d'una complexa infraestructura tècnica i organitzativa per a la producció, difusió i recepció dels seus missatges, com en el nivell d'aquells que s'originen al marge o en contra dels grans mitjans tècnics, és a dir, els anomenats sistemes contrainformatius o alternatius al poder dels mass-media dominants; aquest és el cas d'un gran nombre de revistes d'àmbit local, que centrant-se en la problemàtica que afecta a nuclis de població reduïda, es converteixen en els únics canals informatius dels que disposa dita població, tant pel que afecta al seu contingut, com pel que fa al control del medi en si.

Al ministre d'Administració Territorial

Davant el gran disbarat que pronuncià el Senyor Ministre d'Administració Territorial al Congrés de Diputats, dient que la nostra comunitat no era històrica, el Grup de Drets Humans de Mallorca encomanà a Miquel Ambrós la redacció d'un article que demostrés i defensés la historicitat de la nostra comunitat.

Enviat dit article a n'els diaris de l'illa, alguns l'omitiren i no el volgueren publicar, un altre, simplement en feu una breu ressenya. Va ésser el DIARI AVUI de Barcelona amb data del 15 de novembre de 1980 el que es dignà a publicar-lo.

Senyor ministre, el «Diario de Mallorca» del 16 d'octubre del 1980 ens donà la ressenya de la vostra intervenció en el Congrés de diputats sobre la política autonòmica del govern central. Citant les vostres paraules, el «Diario de Mallorca» deia que «el Gobierno piensa que las comunidades no históricas deben acceder a la autonomía por el artículo 143». Es una opinió respectable, encara que nosaltres creiem que haurien de ser les mateixes comunitats les qui decidixin quina via volen seguir. Però continuàvem llegint i vàrem haver de constatar que, segons la vostra opinió, les comunitats històriques quedaven reduïdes a Catalunya, Euskadi i Galícia, les quals han pogut seguir el procés autonòmic indicat a l'article 151 de la Constitució espanyola. Això ens feia sospitar que les illes Balears pertanyen a les comunitats no històriques, i les nostres sospites van quedar confirmades en veure que vos incloueu «Balears» en les comunitats que han de seguir la via 143. Deducció lògica: si l'article 143 de la Constitució és el camí de les comunitats no històriques, «Balears» com vos dais, pertany a aquestes darreres. De primer vam quedar sorpresos i després ens vam indignar davant la ignorància que demostra el qui inclou les nostres illes en les comunitats no històriques. Creiem que aquesta ignorància és excusable en una persona que no té més escola que l'elemental, però en boca del ministre d'Administració Territorial (expressió ben curiosa aquesta) zóna a insolència. Seria bo, senyor ministre, que repassàssiu els llibres d'història, però no els d'inspiració franquista, que són els que estudiàreu; altrament no haurieu comès un error com aquest. Les arrels d'una comunitat històrica no s'han de cercar en els Estatuts d'autonomia que es van aprovar durant la segona República, com es dedueix de les vostres paraules i de la política autonòmica del vostre partit. Amb la nostra carta voldríem dir-vos on cal cercar-les.

Començarem dient que, segons els historiadors, els primers pobladors de les nostres illes ni racialment ni culturalment no tenien relació amb els habitants de la península Ibèrica. Molts van ésser els pobles que conqueriren i dominaren les nostres illes (d'entre ells els romans i els musulmans són els qui ens han legat més deixes de llur presència), però és la gran gesta del rei En Jaume el que integra el destí de les Balears dins la confederació catalano-aragonesa. Així les illes adquireixen, a partir del segle XIII, unes característiques ben seves dins els pobles d'Espanya i segueixen una trajectòria històrica i política totalment diferent de les regions que anomenau en el vostre discurs al costat de «Balears»: Extremadura, Múrcia, Castilla-La Mancha. En una paraula, us agradi o no, les Balears ja a l'Edat Mitjana constitueixen una nació dins la península Ibèrica. L'any 1278 el rei Jaume II de Mallorca es deia «Rey de Mallorca ab les illes de Menorca i de Ivissa e ab les altres illes adjacens a aqueil Reyne». Fixau-vos-hi bé: la nació mallorquina és enomenada regne i té dinastia pròpia, que s'extingueix l'any 1349 amb les lluites de Jaume III amb Pere el Cerimoniós. Les guerres de la Germania del segle XVI, tot i tenir com a rerefons un malestar social, representen ja una rebel·lió

contra el poder centralista, que anava prenent força sota l'emperador Carles V, el qual —dit sigui de pas—, quan visità Mallorca, hagué d'escollir el discurs de benvinguda redactat íntegrament en català. Llavors, senyor ministre, no hi havia aquest decret sequit de bilingüisme que el vostre partit ens ha imposat. Només existia una llengua entre nosaltres: la catalana. Podríem continuar repassant la història, però aquests exemples demostren a bastament que les illes Balears no tenen res a veure amb les comunitats no històriques que esmentàveu en el vostre discurs. Potser pensau que tot això pertany ja al passat, que la realitat d'avui és trta una altra i que cal construir el país ara i no restaurar el país d'altres temps. Hi estam d'acord, però el que discutim és el caràcter històric de la nostra comunitat. Per això us voldríem recordar com és que ara ens trobam on som.

El 7 de desembre del 1715 Felip V, de memòria sinistra, publicava el decret de Nova Planta, que imposava una concepció absolutista i desplaçava la nostra, basada en el respecte dels drets humans. La primera, la franco-castellana, era despòtica; la segona, la nostra, era respectuosa dels furs i franqueses. I això ho feia sense cap raó. L'única raó que tenia era el dret de conques-

ta després d'haver enviat un exèrcit estranger que ocupà les nostres illes. Des d'aleshores l'antic regne de Mallorca, Illure, autòcton i amo del propi destí, s'ha convertit en una província sotmesa per la força bruta, dependent en tot i per tot del poder llunyà de Madrid. Aquella Mallorca, autogovernada pel Gran e General Consell, que parlava en català amb el rei d'Espanya, era degradada a ser un poble amb lleis, costums i llengua castellanes. I aquesta és la situació que encara tenim, però això no és el nostre país ni la nostra història.

Heus ací, senyor ministre, a grans pinzellades la tragèdia del nostre poble. Pensau-hi seriosament i objectivament, lluny d'òptiques unitàries heretades d'un passat vergonyós i recent, i veureu com les illes Balears són una comunitat tan històrica com qualsevol altra, encara que no poguéu tenir Estatut durant la República. A més, qui diu a ha de dir b, i, al dels que Catalunya és comunitat històrica, també ho heu de dir de les illes pels seus lligams històrics, polítics, culturals i ètnics que les van mantenir unides a Catalunya durant cinc segles. Per tant, l'autonomia que ens vol donar el vostre govern no és una gràcia que ens fa, sinó un acte de justícia elemental. No fa més que tornar allò que sempre ha estat nostre i que ens fou violentament arrabassat en nom de la unitat d'una pàtria que mal l'hem sentida com a nostra. Fa set segles que les nostres illes existeixen com a nació: durant quasi cinc s'han governat a si mateixes, durant dos i mig han estat sotmeses al dret de conquesta. Això vol dir que el temps de llur sobirania és molt més llarg que el de llur subjecció. Es aquí, senyor ministre, on heu de cercar les arrels històriques de la nostra comunitat abans de decidir quines comunitats són històriques.

Amb tot el respecte

Miquel Ambrós i Albertí,
en nom i per encàrrec del Grup de drets humans de Mallorca

esports

fútbol

Parece obvio que cuando se toma contacto por primera vez con un público lector, en materia de deportes, se habla de fútbol. Contrariamente a lo que serían nuestros deseos, pensamos que serán muchas las veces en que la mayor parte de este espacio deberá estar dedicado al mal llamado "deporte rey". Yano es que desdeñemos tal cometido ya que por el contrario nos sentimos vivamente inclinados hacia el mismo. Lo que ocurre es que quisieramos también poder dedicar igual atención al atletismo, al baloncesto, al tenis, a la natación, etc. Pero la realidad se impone y ésa nos demuestra que hasta ahora el único deporte practicado con una continuidad y una seriedad mínimas ha sido precisamente el fútbol, el cual cuenta en nuestro pueblo con una base organizativa bastante eficaz a través del C. D. Escolar.

Y puesto que parece que se impone hablar de fútbol, hagámoslo sin prevención alguna. Ya hemos dicho que a nivel organizativo, el C. D. Escolar mantiene una estimable eficacia. Para la presente temporada 80-81, como ya ocurriera en años precedentes, se participa en todas las competiciones oficiales de las distintas categorías del fútbol balear; (Alevines, Infantiles, Juveniles,

Aficionados y Regional Preferente) con la excepción de la categoría Benjamín (fútbol-sala). Como no ignorarán nuestros lectores, la política deportiva seguida últimamente por el Escolar ha sido la de nutrirse exclusivamente de jugadores de la cantera local o bien de residentes en nuestro municipio. Desde nuestra perspectiva, nos parece acertado el sistema seguido pues es el único que en pequeñas poblaciones como Capdepera, puede asegurar una independencia deportiva y económica. Esporádicamente nos deslumbran los éxitos pasajeros de tal club a base de fichajes de relumbrón, pero a la larga podemos comprobar que son precisamente aquellas entidades que planifican su futuro con conciencia de sus propias posibilidades, las que cosechan éxitos más sólidos y duraderos. Pero es que, además, entendemos que las entidades deportivas de ámbito local deben atender por encima de todo al fomento de sus deportes respectivos entre la juventud con el fin de colaborar en la formación integral como personas, de sus jugadores. Y eso es algo que difícilmente puede darse cuando sólo se atienden los resultados que refleja el marcador o cuando se recurre a jugadores que sin es-

tar integrados en la población , sólo acuden a ella estimulados por unas primas de fichaje más o menos cuantiosas. En fin , parece ser que en nuestra presentación nos hemos ido por disquisiciones marginales pero nos parecía interesante fijar nuestros puntos de vista al respecto. Puntos de vista que entendemos perfectamente rebatibles , a cuyo efecto que-

petanca

Nos alegra sobremanera que la aparición de este número casi experimental de "Cap Vermell", coincida casi con el nacimiento de un club deportivo nuevo en nuestro pueblo cuya actividad principal se refiere al deporte de la petanca. Si este nacimiento nos parece sugestivo en sí mismo, mucho más nos anima el hecho de que un deporte minoritario y hasta ahora prácticamente desconocido en Capdepera como es la petanca, se proponga popularizarse entre nosotros. El Club Petanca Cala Ratjada es

damos abiertos a todas las sugerencias que por parte de nuestros lectores quieran haberse. El espíritu de la publicación y de este espacio en concreto es, precisamente, el de estar abiertos a toda la población con el fin de que en nuestras páginas tengan cabida las opiniones de todos los que sienten la inquietud de informar y ser informados.

la entidad que ha hecho posible este pequeño milagro que nosotros acogemos con todo entusiasmo. Sus cabezas visibles, Cristòfol Irles y Sebastià Adrover, han hecho un notable esfuerzo que bien merece ser coronado por el éxito. Para la presente temporada, en su debut, el Club Petanca Cala Ratjada participa en el Campeonato de Mallorca 3ª Categoría y si bien sus promotores son conscientes de que habrán de pagar la novatada no por ello se sienten mínimamente desanimados.

BON NADAL

QUE HO POGUEM
CELEBRAR ... TOTS.

